

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ТА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж МНУ
імені В.О. Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

27 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

галузь знань

07 Управління та адміністрування

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Подгорна Алла Олександрівна, викладач першої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В. О. Сухомлинського»

 Алла ПОДГОРНА

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Владислав МИРУН

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради Олена САХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова
Самостійна робота -44 год.	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки:
		3 -й
		Семестр
		5 -й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4	освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр»	Лекції
		16 год.
		Семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		44 год.
		Вид підсумкового контролю: іспит

Мова навчання – українська.

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі Human – <https://lms.human.ua/app/group/1159166/feed>

1. Вступ

Гроші – це продукт цивілізації і, одночасно, об'єктивна реальність, яка є однією з умов її розвитку, прогресу.

Дисципліна «Гроші і кредит» вивчає грошові та кредитні відносини ринкової економіки. Вона має на меті формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики й розвитку банківської справи.

Дисципліна «Гроші та кредит» - є дисципліною циклу професійної підготовки спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». У процесі вивчення цієї дисципліни майбутні фахівці ознайомляться з особливостями акумулювання грошей, суттю кредитних відносин та інститутів, що їх організують. У даній дисципліні розглядаються поняття грошей, грошово-кредитних систем, грошово-кредитних відносин, фінансово-кредитних інститутів, які істотно впливають на економічні та соціальні процеси в Україні. Грошово-кредитна система забезпечує ринкову систему механізмами та інструментами реалізації її здатності до саморегулювання, надає державі можливість ефективно впливати на економіку.

Ключові слова: гроші, кредит, грошовий обіг, грошові потоки, грошовий ринок, грошові системи, інфляція, грошові реформи, валютний ринок, валютні системи.

Keywords: money, credit, money circulation, cash flows, money market, monetary systems, inflation, monetary reforms, foreign exchange market, currency systems.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікування результату навчання

Метою вивчення дисципліни є формування в майбутніх фахівців системи базових, фундаментальних знань з теорії грошей та кредиту, механізму функціонування грошового ринку, формування грошової пропозиції, розвитку інфляційних процесів і впливу монетарної політики центрального банку на економіку. Формування у студентів економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи грошово-кредитних відносин.

Основні завдання:

- з'ясувати сутність, функції та роль грошей і кредиту;
- дослідити механізм функціонування грошової системи в ринковій економіці;
- визначити закономірності функціонування валютного ринку, валютної системи, грошового ринку;
- засвоїти роль, специфіку та практику використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні.

Актуальність вивчення курсу – визначається важливим місцем формування ефективної грошово-кредитної системи. В умовах ринкової економіки грошово-кредитні системи набувають особливої уваги в суспільному житті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Програмні результати навчання:

РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

РН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Студентам для успішного засвоєння даної дисципліни є необхідними здобути раніше знання із курсів «Економіка підприємства», «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Історія економіки та економічної думки».

5. Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Сутність і функції грошей

Основні передумови та необхідність появи грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Суть грошей як економічної категорії. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями. Характеристика функцій грошей як проявів їхньої суті. Міра вартості. Засіб обігу. Засіб платежу. Засіб нагромадження. Світові гроші. Генезис функцій грошей в сучасних умовах. Розвиток форм грошей, що перебувають в обігу. Натурально-речові форми повноцінних грошей. Знаки вартості. Паперові і кредитні гроші, їх спільні та відмінні риси. Сеньйораж. Різновидності сучасних кредитних грошей. Вартість грошей та способи її оцінки стосовно різних форм грошей в різні історичні періоди. Роль грошей у ринковій економіці.

2. Грошовий обіг і грошові потоки

Поняття грошового обігу як процесу руху грошей. Основні суб'єкти грошового обігу, особливості їх взаємодії в ринкових умовах господарювання. Поняття грошового потоку та критерії класифікації цих потоків в залежності від характеру руху грошових коштів. Взаємозв'язок між окремими видами грошових потоків. Економічна основа та загальна схема організації грошового обігу. Структура грошового обігу за формою платіжних засобів. Готівковий та безготівковий сектори грошового обігу, їх взаємозв'язок та роль в сучасних умовах. Поняття грошової маси, що обслуговує грошовий обіг, її склад та фактори, що визначають її зміну. Грошові агрегати та грошова база, основні критерії їх класифікації. Поділ грошової маси на агрегати в Україні і в розвинутих країнах.

Швидкість обігу грошей, фактори, що на неї впливають. Особливості та порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Закон грошового обігу. Визначення кількості грошей, необхідних для обігу. Проблема монетизації валового внутрішнього продукту. Механізм грошової емісії. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків. Поняття грошового мультиплікатора.

3. Грошовий ринок

Суть та особливості функціонування грошового ринку. Характеристика структури та основних інститутів грошового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Особливості вияву на грошовому ринку основних ринкових ознак: попиту, пропозиції та ціни. Попит на гроші. Мотиви, що визначають попит на гроші у кейнсіанській теорії. Трансакційний, застережний та спекулятивний мотиви формування попиту на гроші, їх графічне відображення. Попит на гроші у монетаристській теорії. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей, їх графічне відображення. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Роль банківської системи у формуванні пропозиції грошей. Рівновага на грошовому ринку та зміна процентної ставки. Графічна модель грошового ринку. Цілі грошово-кредитної політики центрального банку і рівновага на грошовому ринку.

4. Грошові системи

Суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Характеристика основних елементів грошової системи, їх роль в організації грошового обігу. Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи обігу повноцінних (металевих) грошей. Біметалізм і його різновидності: системи паралельної, подвійної та "кульгаючої" валюти. Закон Коперника-Грешема і можливості його вияву в сучасних умовах. Монометалізм і його різновидності: мідний, срібний, золотий. Характеристика основних видів золотого стандарту: золотомонетний, золотозлитковий і золотодевізний. Системи обігу паперово-кредитних грошей. Основні риси сучасної грошової системи ринкового типу. Особливості створення грошової системи України. Історичні етапи процесу запровадження національної валюти в Україні і розбудови власного емісійного механізму. Державне регулювання грошової сфери. Центральний банк як головний орган державного регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика центрального банку, її цілі та інструменти. Стратегічні і тактичні цілі монетарної політики. Експансіоністська та рестрикційна грошово-кредитна політика. Характеристика основних інструментів грошово-кредитного регулювання і впливу на грошовий обіг: операції на відкритому ринку, мінімальні обов'язкові резерви, політика облікової ставки.

5. Інфляція та грошові реформи

Поняття інфляції, її основні форми прояву та закономірності розвитку інфляційних процесів. Кількісні способи оцінки темпів інфляції: розрахунок основних видів індексів цін. Види інфляції: повзуча, галопуюча, гіперінфляція. Основні причини інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Імпортована інфляція. Монетаристські та кейнсіанські підходи до визначення причин інфляції. Вплив інфляції на економіку і соціальну сферу. Антиінфляційна політика держави. Дефляційна політика і політика доходів. Способи подолання соціальних наслідків інфляції. Особливості інфляційних процесів в Україні. Антиінфляційна політика Національного банку України в перехідний період. Основні аспекти фінансової стабілізації. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Основні способи проведення грошових реформ. Повні і часткові реформи. Механізм реалізації грошової реформи в Україні.

6. Кредит у ринковій економіці

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні фактори, що визначають розвиток кредитних відносин у різних галузях господарства. Суть кредиту як економічної категорії. Суб'єкти кредитних відносин, особливості їх взаємодії. Закономірності руху кредиту: поверненість та збереження позиченої вартості позичальником. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Форми та види кредиту, їх класифікація, взаємозалежність та взаємозв'язок. Товарна і грошова форми кредиту. Банківський, державний, комерційний, споживчий

і міжнародний кредит як основні види кредиту. Еволюція форм і видів кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Принципи організації кредитних відносин, їх значення в сучасних умовах: строковість, поверненість, платність, цільове використання, забезпеченість. Поняття функцій кредиту як проявів його суті: перерозподільча, контрольна, економії витрат обігу. Основні напрямки вияву ролі кредиту в економіці. Позичковий процент. Суть процента за кредит та основні способи його розрахунку. Фактори, що впливають на зміну позичкового процента. Основні теоретичні концепції кредиту. Базові положення і порівняльна характеристика натуралістичної та капіталотворчої теорій. Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України. Критерії відповідності кредитних відносин суспільним потребам.

7. Фінансові посередники грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Призначення фінансових посередників. Види фінансових посередників. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Функції фінансів. Місце банків на грошовому ринку. Що таке банк? Універсальні економічності сутності банку. Функції банків. Банківська система. Принципи побудови та функції. Особливості побудови банківської системи в Україні. Небанківські фінансово-кредитні установи. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Факторингові компанії. Інвестиційні фонди. Фінансові компанії. Кредитні кооперативи (товариства, спілки).

8. Центральні банки. Комерційні банки

Призначення, статус та основи організації центрального банку. Головне призначення центрального банку. Правовий статус центрального банку. Організаційна структура центрального банку. Основні напрямки діяльності центрального банку. Емісійний центр готівкового обігу. Банк банків. Орган банківського регулювання та нагляду. Банкір і фінансовий агент Уряду. Провідник монетарної політики. Походження та розвиток центральних банків. Центральний банк України та його становлення. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Походження та розвиток комерційних банків. Організація та специфіка діяльності комерційних банків. Операції банків. Пасивні операції. Активні операції. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Банківські послуги. Стабільність банків і механізм її забезпечення.

9. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна. Суть та види валютних відносин. Валютний курс та конвертованість валют. Сутність та основи формування та види валютного курсу. Поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валюти. Валютний ринок: сутність та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Основні види валютних операцій. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку. Валютне регулювання: сутність та необхідність. Механізм регулювання валютного курсу. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Органи валютного регулювання. Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові.

10. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. Світовий банк. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції і розвитку. Банк міжнародних розрахунків.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з.п.	Назви тем, теми заняття	Кількість годин					Навчально метод. література (вказати № за п.7, сторінки)	Форми та засоби контролю
		денна форма						
		ус бо го	у тому числі					
л	пр		лаб	срс				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредит 1. Теоретичні засади виникнення і функціонування процесу грошового обігу								
1	1. Сутність і функції грошей	10	2	2		6	4,6,8,10	Усний, письмовий, тестовий
2	2. Грошовий обіг та грошові потоки	10	2	2		6	1,3,7,11	
3	3. Грошовий ринок	10	2	4		4	4,8,9,10	
Усього за кредитом 1:		30	6	8		16		
Кредит 2. Теоретичні засади виникнення і прояву інфляційного та кредитного процесу								
4	4. Грошові системи	12	2	4		6	15,18,4,6	Усний, письмовий, тестовий
5	5. Інфляція та грошові реформи	10	2	4		4	4,6,8,12	
6	6. Кредит у ринковій економіці	8		4		4	13,17,19, 20	
Усього за кредитом 2:		30	4	12		14		
Кредит 3. Механізм функціонування грошово-кредитної системи і кредитно-валютних відносин.								
7	7. Фінансові посередники грошового ринку	8	2	2		4	20,4,8,6	Усний, письмовий, тестовий
8	8. Центральні банки. Комерційні банки	6		2		4	19,5,8,10,14	
9	9. Валютний ринок і валютні системи	6	2	2		2		
10	10. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	10	2	4		4	1,3,8,6	
Усього за кредитом 3:		30	6	10		14		
Усього:		90	16	30		44		іспит

7. Теми лекційних занять

Теми	Кількість годин
Кредит 1	
1. Сутність і функції грошей	2
2. Грошовий обіг та грошові потоки	2
3. Грошовий ринок	2
Кредит 2	
4. Грошові системи	2
5. Інфляція та грошові реформи	2
Кредит 3	
7. Фінансові посередники грошового ринку	2
9. Валютний ринок і валютні системи	2
10. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	2
Всього	16

8. Теми семінарських занять

Теми	Кількість годин
Кредит 1	
1. Сутність і функції грошей	2
2. Грошовий обіг та грошові потоки	2
3. Грошовий ринок	4
Кредит 2	
4. Грошові системи	4
5. Інфляція та грошові реформи	4
6. Кредит у ринковій економіці	4
Кредит 3	
7. Фінансові посередники грошового ринку	2
8. Центральні банки. Комерційні банки	2
9. Валютний ринок і валютні системи	2
10. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	4
Всього	30

9. Самостійна робота

Теми	Кількість годин	Навчально-методична література (основна)
1. Сутність і функції грошей	6	4,6,8,9
2. Грошовий обіг та грошові потоки	6	1,3,7,11
3. Грошовий ринок	4	4,8,9,10
4. Грошові системи	6	7,4,6
5. Інфляція та грошові реформи	4	4,6,8,12
6. Кредит у ринковій економіці	4	13,14,
7. Фінансові посередники грошового ринку	4	6,4,8
8. Центральні банки. Комерційні банки	4	5,8,10
9. Валютний ринок і валютні системи	2	
10. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	4	1,3,8,6
Всього	44	

10. Форми поточного і підсумкового контролю

Контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом у форми диференційованого заліку. Під час семестрового контролю враховується результати здачі усіх видів навчальної роботи.

1. Метод усного контролю: індивідуальне або фронтальне опитування.
2. Метод письмового контролю: контрольна робота
3. Метод тестового контролю (письмового).
4. Метод самоконтролю
5. Підсумковий контроль: залік

Критерії оцінювання

Поточний контроль знань – вид контролю якості знань та вмінь здобувачів освіти, який проводиться протягом навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять у формах усного та письмового опитування, поточного тестування, оцінювання рефератів, доповідей, домашніх завдань та ін. Поточний контроль якості знань студентів здійснюється викладачем, який проводить семінарські і практичні роботи.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;

При контролі систематичності і активності роботи студента на практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни «Банківські операції» проводиться за такими формами:

а) під час практичних занять:

- опитування або тестування знань студентів з теоретичного матеріалу;
- оцінка виконання ситуаційних вправ та практичних завдань під час заняття;

б) за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань):

- оцінка виконання домашніх завдань під час заняття;
- оцінка підготовки глосарію, презентацій;
- обговорення матеріалів рефератів під час практичних занять;
- обговорення матеріалів доповідей з поставленого проблемного питання, проведення дискусій, підведення резюме з даного питання під час практичного заняття.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів під час практичного заняття виставляється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну і ґрунтовну відповідь на задане запитання з теми заняття;
- при тестуванні – за правильні відповіді на всі запитання тесту з теми заняття;
- при виконанні практичних завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) вирішення завдання; за знання теоретичних основ проблеми, поставленої в завданні; за володіння формулами та математичними методами, необхідними для вирішення завдання; за отриманий правильний результат.

Підсумковий контроль знань – вид контролю якості знань студентів, який проводиться по закінченню навчального семестру у формах семестрового екзамену, семестрового заліку.

З метою підвищення мотивації студентів до систематичної активної роботи впродовж всього навчального семестру, зниження впливу випадкових факторів на підсумкову оцінку під час проведення контрольних заходів, застосовується накопичувальна (акумулююча) система оцінки знань студентів під час поточного контролю.

Робота студентів на практичних та семінарських заняттях оцінюється викладачем, а оцінка заноситься у відповідний журнал. Аналогічно оцінюються усі інші складові (індивідуальна, самостійна робота) поточного контролю з дисципліни. Таким чином здійснюється постійне

накопичення студентом сумарної оцінки протягом відповідного кредиту. Сформована таким чином сумарна оцінка є основою для оцінювання з відповідної дисципліни.

Наприкінці чергового навчального семестру викладач знайомить студентів з досягнутими результатами поточного контролю (атестації змістовних кредитів, аудиторної, самостійної роботи). Якщо результат відповідає позитивній оцінці (від 50 до 100 балів), студент бере участь у виведенні підсумкової оцінки, яка заноситься у заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за національною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, “зараховано”, “не зараховано”), шкалою ECTS та 100-бальною шкалою. Для розрахунку оцінки за накопичувальною системою використовується 100-бальна шкала. Кожна оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, переводиться до державної шкали (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) та шкали ECTS (A,B,C,D,E,FX,F) згідно з таблицею. У випадку, коли семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку, оцінці за 100-бальною шкалою від 50 до 100 балів відповідає оцінка “зараховано” за державною шкалою, а оцінці від 0 до 49 балів – “не зараховано”.

Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчальної дисципліни:

«Відмінно» (A) – 90-100 балів. Студент має глибокі знання з тем практичних занять. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни. Приймає активну участь у розв’язанні практичних завдань.

«Добре» (B) – 80-89 балів. Студент має міцні ґрунтовні знання. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час практичного заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Протягом відповіді може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте існують незначні помилки при змогах застосувати отримані знання в практичній діяльності.

«Добре» (C) – 65-79 балів. Студент знає програмний матеріал повністю. Доповідь відповідає вимогам. Студент своєчасно готується до заняття. Під час заняття студент відповідає на поставлені запитання. Проте існують проблеми з застосуванням прикладів з практичної діяльності. Існують певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми.

«Задовільно» (D) – 55-64 балів. Студент знає тему заняття, має уявлення про навчальний матеріал, але його знання мають загальний характер. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. При обговоренні інших питань практичного заняття не приймає активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці.

«Задовільно» (E) – 50-54 балів. Студент знає основну тему заняття, має уявлення про поставлене питання, але його знання мають загальний характер. Відповіді базуються лише тільки на лекційному курсі і практично не підкріплені прикладами. Має певні прогалини в інших темах, на яких базується матеріал практичного заняття.

«Незадовільно» (FX) – 35-49 балів. Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання.

«Незадовільно» (F) – 1-34 бали. Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми практичного заняття.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		

FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано
----	-------	------------------	---------------

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота																	Накопичувальні бали/ Сума
Т1	Т2	Т3	СР	К1	Т4	Т5	Т6	СР	К2	Т7	Т8	Т9	Т10	СР	КР	К3	іспит
20	20	20	40	100	20	20	20	40	100	10	10	10	10	40	20	100	40
																	300

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Т1, Т2... – теми занять

СР – самостійна робота

К1, К2, К3 – кредити

КР – контрольна робота

11.Методи навчання

В сучасних умовах економічного розвитку України перед закладами освіти стоїть завдання підвищення якості підготовки фахівців фінансово-економічного профілю. Одним із шляхів вирішення даного завдання є удосконалення форм та методів навчання, упровадження в навчальний процес новітніх освітніх технологій.

Словесні (пояснення, лекція, інструктаж).

● Наочні (ілюстрація, плакат, схема, мультимедійні файли).

□ Практичні (самостійна робота на занятті та позааудиторна діяльність, виконання розрахункових завдань).

У навчальному процесі використовується теоретичний матеріал, в тому числі із використанням мультимедійних та комп'ютерних засобів, практичні, та індивідуальні заняття, групова робота, написання рефератів як підсумку самостійної роботи студента, а також методи опитування, тестування, ділові ігри тощо.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Андрющенко І.С. Текст лекції навчальної дисципліни «Гроші і кредит» обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 072 Фінанси, банківська справа та страхування за темою 14 – Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Харків, 2019. 40 с.
2. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика : навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.

3. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилякова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
4. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ 2018. 892 с.
5. Демчук Н. І., Довгаль О. В., Владика Ю. П. Банківські операції : навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
6. Дзюблюк О. В., Чайковський Я. І. Методичні вказівки з вивчення навчальної дисципліни «Гроші та кредит». Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 34с.
7. Електронні гроші в Україні: що, де, як. Гроші в кредит : веб-сайт. URL: <http://groshi-v-kredit.org.ua/elektronni-hroshi-v-ukrajini-scho-de-yak.html>.
8. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
9. Історія українських грошей. Державна казначейська служба України : вебсайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/news/istoriya-ukrainskikh-groshey>.
10. Коваленко Д.І. Гроші та кредит : навчальний посібник. К. : Видавництв «Центр учбової літератури», 2021. 352 с.
11. Положення про електронні гроші в Україні : постанова НБУ від 4.11.2010 р. №481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10#Text>.
12. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : підручник. К. : Кондор, 2019. 592с.
13. Швець В. Я., Єфремова Н. Ф., Чічкань О. І. Гроші та кредит : навч. посібник. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2015. 302 с. URL https://pidru4niki.com/85936/finans/groshi_ta_kredit.
14. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.

Допоміжна

1. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посіб. 4-те вид., випр. і доп. К.:Т-во “Знання”, КОО, 2004. 324 с.
2. Матросова В. О. Гроші та кредит : курс лекцій / В. О. Матросова, П. О. Доуртмес. Х. : НТУ «ХП», 2016. 111 с.
3. Мицак О. В. Фінанси, гроші та кредит : методичні вказівки і завдання до семінарських та практичних занять, самостійної роботи, тестові завдання / О. В. Мицак, М. В. Сороківська. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2016. 139 с.
4. Міщенко В. І. Особливості дії трансмісійного механізму грошово-кредитної політики в умовах кризи /В. І. Міщенко, А. В. Сомик, Р. С. Лисенко/ К.: Центр наукових досліджень НБУ, УБС НБУ, 2010. 96 с.
5. Фінанси, гроші та кредит : підручник / Непочатенко О. О. та ін. Умань: Сочінський, 2014. 482 с.
6. Центральний банк і грошово-кредитна політика : збірник тестових завдань /укладачі : О. І. Копилук, Н. С. Кульчицька. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2013. 103 с.
7. Швець В. Я. Гроші та кредит : навчальний посібник / В. Я. Швець, Н. Ф. Єфремова, О. І. Чічкань. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2015. 301 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” № 2121-III від 7 грудня 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_BBD.pdf.
2. Закон України “Про Національний банк України” № 679-XIV від 20 травня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_NBU.pdf.

Internet сайти:

Назва сайту Режим доступу Офіційний сайт Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
 Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua>
 Офіційний сайт Міністерства фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
 Асоціація українських банків <http://www.aub.com.ua>
 Офіційний сайт НБУ [http:// www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua)

Підсумкові запитання для підготовки до іспиту:

1. Роль грошей у ринковій економіці.
2. Походження і необхідність грошей.

3. Вартість грошей і їх специфічний характер.
4. Суть грошей, як загального еквіваленту. Історія розвитку грошових відносин.
5. Форми існування грошей та їх еволюція.
6. Функції грошей, їх суть і сфери використання.
7. Закон кількості грошей в обігу.
8. Банківські платіжні картки, їх роль у грошовому обігу.
9. Паперові та кредитні гроші. Різновиди сучасних кредитних грошей.
10. Сучасна економічна роль золота і дорогоцінних металів. Їх взаємозв'язок з сучасними грошима.
11. Класифікація валюти.
12. Класична кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.
13. Теорії грошей, їх характеристика.
14. Поняття грошового обороту. Суб'єкти грошового обороту, їх характеристика.
15. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту.
16. Модель грошового обороту. Грошові потоки та механізм їх балансування.
17. Грошова маса, її склад та фактори, що визначають її зміну.
18. Швидкість обігу грошей, вплив її на масу та сталість грошей.
19. Механізм зміни маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор
20. Сутність та призначення фінансового посередництва. Види фінансових посередників.
21. Суть і структура грошового ринку.
22. Попит на гроші. Чинники, що визначають параметри попиту на гроші.
23. Пропозиція грошей, механізм її формування.
24. Рівновага на грошовому ринку та процент.
25. Поняття грошової системи та її елементи.
26. Грошові агрегати. Особливості побудови показників грошової маси в Україні.
27. Види валютних курсів та конвертованості.
28. Валютний ринок та його функції.
29. Валютне регулювання та валютна політика. Платіжний баланс.
30. Типи грошових систем, їх характеристика.
31. Валютна система та її види.
32. Суть і форми інфляції.
33. Методи регулювання інфляції. Антиінфляційна політика.
34. Класифікація грошових реформ.
35. Особливості проведення грошової реформи в Україні (2-16 вересня 1996 р.).
36. Загальна характеристика банківських операцій.
37. Причини виникнення та наслідки інфляції.
38. Показники вимірювання інфляції.
39. Необхідність, походження та суть кредиту.
40. Функції кредиту.
41. Комерційний кредит.
42. Теорії кредиту та їх характеристика.
43. Форми кредиту та їх характеристика.
44. Порядок надання та погашення кредиту. Кредитний договір.
45. Споживчий кредит, умови розвитку в Україні.
46. Суть і роль міжнародного кредиту.
47. Банківський кредит, його характеристика.
48. Державний кредит, його характеристика.
49. Методи стабілізації національної валюти.
50. Принципи банківського кредитування, їх характеристика.

51. Форми забезпечення кредитів.
52. Утворення МВФ, його функції.
53. Характеристика організацій Групи Світового банку.
54. Походження, типи і функції банківських установ.
55. Організаційна та функціональна структура банківської установи.
56. Активні та пасивні операції банківських установ.
57. Банківські послуги, їх характеристика
58. Статус та функції Національного банку України.
59. Регіональні міжнародні фінансово-кредитні установи.
60. Грошово-кредитна політика НБУ, механізм її реалізації.
61. Нарахування простих і складних відсотків за депозитами та кредитами.
62. ЄБРР, його співробітництво з Україною.
63. МВФ і його програми співробітництва з Україною.